Вышейшая школа, 1974. – 272 с. *Латинско* – русский словарь / Под ред. Дворецкого И.Х. – М.: Русский язык, 1988. – 840 с. *Левицький А.Е.* Актуальні проблеми розвитку неології (на матеріалі сучасної англійської мови) // Вісник Житомирського державного університету. – 2005. – Вип. 23. – С. 16 – 21. *Левит С.Я.* Предисловие // Энциклопедия культуры: В двух томах. – М.: Университет, 1996. – Т. 1. – С. 4-8. *Михайлішин Б.П.* Усталеність як неодмінний показник складених термінів // Мовознавство. – 1999. - № 4-5. – С. 48-50. *Новий* тлумачний словник української мови у 4-х томах / за ред. Яременка В.І. – К.: АКОНІТ, 1998. – Т. 4. – 944 с. *Панов Е. Н.* Знаки. Символы. Языки. – М.: Знание, 1988. – 248 с. *Петровский А.В.* Общая психология. – М.: Просвещение, 1986. – 464 с. *Потебня А.А.* Слово и миф. – М.: Правда, 1989. – 624 с. *Скопюк Т.Г.* Термін у семантичній структурі англомовного наукового тексту. – К., 1997. – 110 с. *Словник* іншомовних слів / За ред. Мельничука О.С. – К.: УРЕ, 1990. – 968 с. *Тираспольский Л.И.* Космизм в эпоху Интернета. – М.: Владос, 1995. – 247 с. *Устинов К.М.* Термин // Философский энциклопедический словарь. – М.: ИНФРА, 1999. – С. 386-388. *Guttenplan S.* Mind and Language.– Chicago: Chicago Editor's House, 1988. – 218 p. *Heim M.* The Metaphysics of Virtual Reality. – LA: Westport Publishers, 1993. – 278 p. *Nyce J.M.* From Memex to Hypertext: Vannevar Bush and the Mind's Machine. – NY: Kahn Publications, 1994. – 472 p.

РОМАНОВА Н.В.
(*Херсонський держ. ун-т*)

ЕНЕРГЕТИКА ЕМОТИВНОСТІ У МОВІ

Проблема емотивності у сучасній лінґвістичній парадигмі знань, незважаючи на численні студії (P.Ekman, R.W. Levenson, В.И. Шаховский, J.Dalkvist, C.Rollenhagen, Z.Kövecses, О.П. Воробйова, Е.Ю. Мягкова, Л.А. Пиотровская, А.Вежбицкая, М.В. Гамзюк, С.В. Гладьо, О.Е. Филимонова, Н.В. Могутова, Т.В. Ларина, Л.І. Ніколаєнко, Я.В. Гнезділова та багато ін.), не втрачає своєї ***актуальності***. Узагальнено мова йде про складні й суперечливі співвідношення логічного / раціонального та емоційного в семантиці мовних елементів, статус емоційного навантаження слова, структуру конотації, розпредметнення / моделювання емоційних концептів, шляхи та механізми утворення емотивності фразеологічних одиниць, лексико-семантичні та стилістичні ознаки дискурсів, стратегію і тактику комунікантів в емоціогенній ситуації, залежність емоційного впливу художніх текстів від текстової репрезентації емоціогенних знань і т.ін..

Попри багату спадщину і вагомі дослідження емотивності як лінґвістичної категорії, об'єктом спеціального наукового розшуку у вітчизняному мовознавстві досі не була енергетика емотивності. Під *емотивністю* розуміємо функціонально-семантичну категорію, семантичною домінантою якої є 'значення (вага)' предметів і явищ реального світу для буття людини.

Засоби вираження емотивності надзвичайно різноманітні й багатогранні, як власне і самі емоції – "унікальне творіння живої природи", яке, перебуваючи на межі двох світів – матеріального та ідеального, забезпечує перетворення різних видів енергії, що впливають на індивіда, в психічну енергію і навпаки [Бойко 1996]. Тут ідеться не лише про вищу енергетичну природу емоцій (синтетичне духовно-фізичне гармонійне утворення Космосу і Землі), а й про універсальний двоїстий механізм, який, з одного боку, трансформує складні енергетичні потоки Космосу і Землі у життєважливу для людини психічну енергію, з іншого – продукує психічну енергію, про складний енергетичний взаємозв'язок і енергообмін Людини, Планети і Космосу.

Мету нашої лінґвістичної розвідки становить аналіз енергетики емотивності в мові та уточнення змісту поняття 'енергетика емотивності'.

Уперше ідея про *енергетику мови* з'явилася на початку XIX ст. у працях ***В. фон Гумбольдта*** [Гумбольдт 1984, с. 70]. На думку С.Л. Зайцевої, діяльнісний підхід цього вченого до розуміння мови як 'самодіяльного начала', творчого процесу, самої діяльності, а не як 'мертвого' продукту не лише скаузував принципово нову перспективу дослідження мови, а й окреслив спосіб існування мови, виокремив специфіку її посередницької функції, тотальний вплив на людину [Зайцева 2005, с. 2]. Безперечно, йдеться про психологічний напрям у мовознавсті, більш глибоке розуміння ролі особистісного фактора в мові. Розглядаючи мову як орган, що творить мислення і становить 'проміжний світ', В. фон Гумбольдт тим самим детермінує глибинний *лінґвокогнітивний енергетичний* зв'язок, тотожність мови і 'духу народу', тобто мова 'перекодовує' енергетику предметного світу, його сутність в інтеріорний план людської психіки, фіксуючи імпліцитно енергетичний потенціал і ємність буття.

Ідеї В. фон Гумбольдта отримали розвиток у вченні ***О.О. Потебні***, геніального вітчизняного представника психологічного напряму [Потебня 1996]. Учений вважав народи насамперед цілісними 'духовними одиницями', а особливий 'склад' мислення та внутрішні духові особливості народу – його визначальними прикметами. Він розглядав мову не тільки як засіб вираження чи оформлення думки, але й як її активний чинник формування, вибудови, конструювання духовного світу людини. При цьому кожна мова є важливою складовою світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння. Отже, енергетика кожної мови унікальна, неповторна, багатопланова; психічно, соціально й національно детермінована; формується у процесі психо-когнітивної взаємодії етносу з навколишнім середовищем.

Розкриваючи природу розуміння, класик герменевтики ***Г.-Г. Ґадамер***, слідом за О.О. Потебнею, наголошує на тому, що розуміння є тлумаченням, а не простою передачею сенсу. Адже воно розгортається в середовищі мови, яка не тільки вербалізує сам предмет (світ), а й інтерпретує останній [Ґадамер 1988, с. 452]. З позицій психологічного підходу розуміння репрезентує рівень якості знань, життєвого досвіду, актуалізацію асоціативних зв'язків і адекватне відображення причинної, логічної чи структурної сутності об'єкта розуміння [Максименко 2004, с. 175]. У цілому процес розуміння вимагає великої затрати ***біопсихічної енергії*** людини. У складі цієї енергії можна виокремити зокрема інформаційно-енергетичну (знання, досвід), психічну (психічні процеси), когнітивну (пізнавальні процеси), емоційну (емоції), інтелектуальну (мислительні здібності), ментальну (воля, мотив, поведінка), механічну (міміка, жести, рухи тіла тощо), теплову (переживання, хвилювання можуть викликати підвищення / пониження температури тіла), темпоральну (фаза, тривалість) тощо. Із цього випливає, що стосовно **емоційної енергетики** як психічної категорії можна говорити як про енергію ***трансформовану***, ***вторинну***, ***похідну***, маючи на увазі когнітивно-емоційне перетворення індивідом енергії предметного світу. Відомий російський психолог ***В.В. Бойко***, розглядаючи енергію емоцій у міжособистісній комунікації, звертає увагу на те, що **психічна енергія** (**енергія ідеального**) як складова біопсихічної енергії **є діяльністю ідеальних явищ психіки**. Цим явищам притаманна **інформативність**, яка акумулюється на різних рівнях психіки – **свідомості**, **передсвідомості** і **підсвідомості**. Водночас учений стверджує, що психічна енергія бере участь у перетворенні матеріального в ідеальне і навпаки. **Механізмом** цих перетворень виступають **емоції**, які спроможні вбирати різні види психічної енергії. Структурно емоційна енергетика досить розмаїта, оскільки всотує психічну енергію від різних джерел – задатків, інтелекту, світогляду, планів, потреб, волі і т.ін. [Бойко 1996]. Отже, адекватні уявлення про співвідношення емоційної енергетики і психічної енергетики можна отримати тільки тоді, коли аналізувати їх в єдності та без фетишизму чи применшення одних або інших.

У світлі модернового ***інформаційно-енергетичного Вчення*** енергетична структура людини варіює здебільшого кількісно. Виокремлюють від 2 до 10 енергетичних тіл людини [Лазарев 1993, с. 6; Бейли 1993, с. 6-7; Филькевич 1994, с. 14; Верищагин 2005; Коновалов 2004, 21-22; 2005, с. 26]. Попри таку розбіжність дослідники одностайні у тому, що будь-який організм, будь-яке тіло спочатку існує на рівні **інформаційно-енергетичного поля**, яке потім утілює його у Фізичному Світі. Розвиток і становлення утвореного є складним енергетичним процесом, який поєднує в собі ***первинну*** Енергію – Енергію Створення (Всесвіту) і Енергію Планетарного Буття та ***вторинну*** енергію – трансформовану первинну Енергію організмом для власного життєзабезпечення і життєзбереження. У цьому контексті *структура емоцій*, очевидно, схожа на матрицю або одухотворену чарункувату конструкцію, спроможну відчувати, сприймати, обробляти різні види енергії як вселенського, так і планетарного, психо-соціального походження, трансформувати отримане у часо-просторі, продукувати своє, впливати несвідомо, неконтрольовано, спонтанно на навколишній світ. ***Р.Мартіна*** зауважує, що "емоція – це енергія, яка потребує руху, напряму і прояву, незалежно від того, з якої причини вона з'явилася" [Мартина 2004, с. 30], тобто емоції – це різновид енергії з тернарною сукупністю облігаторних ознак – моторністю, спрямованістю, формою втілення. З його кута зору ця енергія може не лише порушувати внутрішню рівновагу людини, але й стати причиною її захворювання. Як бачимо, енергетику емоцій не можна недооцінювати, оскільки вона є своєрідним гармонійним ключем як до розуміння власного внутрішнього світу, так і зовнішнього.

Все сказане дає змогу зробити висновок про те, що природа **енергетики емотивності** як лінґвістичної категорії в цілому пов'язана з дією різноманітних чинників, котрі можна звести у п'ять великих груп: інформаційно-енергетичні, лінґвокогнітивні, психоментальні, соціально-психологічні та психологічні, виокремлення яких умовне, адже на практиці дія одного чинника підкріплюється дією іншого. Скажімо, інформаційно-енергетичні чинники розкривають себе частково через поняття емоціогенних знань, частково через поняття емоційної стійкості щодо емоціогенної ситуації, динамізм якої скаузовує відповідний перебіг лінґвокогнітивних процесів і лінґвокогнітивних операцій [Бєлєхова 2004, с. 135]. При цьому слід враховувати також і домінуючу долю енергетики самого предметного світу, про природу й функції якої мова йшла вище. Стосовно соціально-психологічних чинників, то вони найповніше розкривають себе через поняття міжособистісної взаємодії і спілкування. У цьому контексті емоції є "суб'єктивною формою вираження потреб особистості", які передують діяльності з задоволення останніх, "спонукаючи і спрямовуючи стосунки" [Орбан-Лембрик 2004, с. 132]. Таким чином, характеризуючи енергетику емотивності як лінґвістичний феномен, необхідно враховувати як зовнішні інформаційно-енергетичні (буття), соціально-психологічні чинники емоційного плану, так і внутрішні, індивідуальні особливості, які мають емоційно-когнітивну спрямованість. Зазначене свідчить, що зміст енергетики емотивності – це передусім сумарний потенціал енергій різного виду певної частоти, який формується стихійно, неконтрольовано, несвідомо зі значення предметів, явищ тощо об'єктивного світу для буття індивіда, оцінки ним емоціогенної ситуації й соціально-психологічної реальності, його енергетичної взаємодії з природним і штучним (соціум) інформаційно-енергетичним середовищами, форми існування емоцій та способів функціонування (див., напр., [Кириленко 2007, с. 84-102,122-132]).

Література

Бейли А.А. Трактат о семи лучах. Изотерическое целительство. – М., 1993. – 560 с.
Бєлєхова Л.І. Словесний образ в американській поезії: лінгвокогнітивний погляд. – М., 2004.

– 376 с. *Бойко В.В*. Энергия эмоций в общении: взгляд на себя и на других. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vboy.ru/>. *Верищагин Д.С*. Освобождение: Система навыков дальнейшего энерго-информационного развития, I ступень. – СПб., 2005. – 186 с. *Гадамер Х.Г*. Истина и метод: Основы филос. герменевтики. – М., 1988. – 704 с. *Гумбольдт В. фон* Избранные труды. – М., 1984. – 400 с. *Зайцева С.Л*. Онтологічний зміст концепту "енергейність мови": АКН: 09.00.01. – К., 2005. – 19 с. *Кириленко Т.С*. Психологія: емоційна сфера особистості. – К., 2007. – 256 с. *Коновалов С.С*. Краткое изложение информационно-энергетического учения. Основные понятия // Коновалов С.С. Книга, которая лечит. Органы пищеварения. Информационно-энергетическое Учение. – СПб., 2004. – С. 19-27. *Коновалов С.С*. Книга, которая лечит. Путь к здоровью. Информационно-энергетическое Учение. – СПб., 2005. – 224 с. *Лазарев С.Н*. Диагностика кармы. Система полевой регуляции. – СПб., 1993. – Кн. 1. – 160 с. *Максименко С.Д*. Загальна психологія. – К., 2004. – 272 с. *Мартина Р*. Искусство эмоционального баланса. – СПб., 2004. – 320 с. *Орбан-Лембрик Л.Е*. Соціальна психологія. Соціальна психологія особистості і спілкування. – К., 2004. – 576 с. *Основи* психології: Навч. пос. / А.І. Веракіс та ін. – Х.-К., 2005. – 416 с. *Потебня О.О.* Думка і мова // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. – Львів. – 1996. – С. 23-39. *Филькевич И.А.* Тайны экстрасенсорики: Твоё здоровье. – Мн., 1994. – 104 с.

САЛДЕЦКАЯ О.И.
(*Запорожский нац. ун-т)*

ФИЛОСОФСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ АНТРОПНОСТИ И АНТРОПОМОРФНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ ЯЗЫКОЗНАНИИ

В данной работе предпринимается попытка интегративной интерпретации антропоцентричных и антропоморфных аспектов языка в философском, психологическом и лингвистическом измерениях.

Статья посвящена проблемам, которые предлагаются для разрешения одним из наиболее перспективных направлений современного языкознания – антрополингвистикой. Нами рассматриваются теоретические аспекты исследования закономерностей проявления человеческого фактора в языке, что требует глубокого анализа понятий «антропность», «антропоцентризм», «антропоморфность» не только на лингвистических, но и на философско-психологических основаниях. В статье высказывается предположение о том, что принципы антропоцентризма и антропоморфности языка раскрываются в филогенезе человеческого сознания и проявляются в примитивном мышлении человека.

Цель статьи заключается в анализе лингвистически релевантных аспектов возникновения и развития феноменов антропности и антропоморфности на материале современного английского языка.

Человек является предметом рассмотрения многих современных гуманитарных дисциплин. «Антропологизация» также и большинства технических наук [Ананьев 2001, с. 5] подчеркивает многообразие подходов к изучению человека. Термин «антропность» (от гр. anthropos – человек), употребляемый в самом общем смысле, как раз подразумевает человеческую личность как объект исследований, представленность человека, его персональность [Спектор 2004]. Истоки познания человека, антропности и антропного вообще несомненно принадлежат философии как основе всего гуманитарного знания.

Одна из вечных философских тем, которая непосредственно связана с проблемами языка как средства познания мира, это вопрос о месте человека во Вселенной, идея взаимосвязанности и взаимообусловленности человека и Вселенной